

HISTORIE REHABILITACE

Mgr. et Mgr. Jan Šplouchal

STRUKTURA PŘEDNÁŠKY

- Historické aspekty
- Počátky rehabilitace v USA
- Počátky rehabilitace v Evropě
- Významné osobnosti RHB v ČR (resp. R-U, ČSR, ČSSR, ČSFR)

- Dotazy

HISTORICKÉ ASPEKTY

- Antické období – Asclepios (řecký lékař) - léčení pomocí cvičení
- Čína 2000 př. Kr. – akupunktura, jóga
- Egypt, Indie, Čína, „arabský svět“ – masáže
- Karlovy Vary – 14. století – léčení pomocí přírodních zdrojů (voda, bahno, zábaly
- Léčba prací (zaměstnáváním) – v 18.století psychiatrické nemocnice, u nás 1913 Jedličkův ústav pro zmrzačené
- Historie zdravotní péče obecně – historicky především církevní instituce

HISTORICKÉ ASPEKTY

- **Invalidovna v Karlíně** - založil císař Karel IV. a dále rozvinula císařovna Marie Terezie pro válečné invalidy
- Francouzský **Hôtel des Invalides** (vybudoval Král Ludvík XIV. pro své zraněné vojáky "Velké armády")
- Ústav je v Paříži dodnes aktivní a pořádají se v něm i mezinárodní rehabilitační konference

POČÁTKY REHABILITACE

- USA po 1. s. v.
- Evropa po 2. s. v.
- Dětská obrna (poliomyelitis anterior acuta) - sestra Kenny

POČÁTKY REHABILITACE - USA

- Řešení zdravotních následků I. světové války (vznik již během ní)
- Terminologické vymezení až po válce (morální význam - odpovědnost za následky)
- 1918 uzákoněna RHB pro vojáky
- 1924 uzákoněna RHB i pro civilní obyvatelstvo
- Vznik **International Society for the Welfare of Cripples (ISWC)**
- 1960 přejmenována na **International Society for Rehabilitation of Disabled (ISRDI)**
- 1975 přejmenována na **Rehabilitation International (RI)**

POČÁTKY REHABILITACE - SVĚT

- Rehabilitation International spolu s WHO (a OSN) podporuje mezinárodní program rehabilitace v celém světě
- 1969 OSN publikuje definice rehabilitace (dále 1981, 1982, 2001)
- 1975 OSN vydalo **deklaraci práv disabilních občanů**
- 26.července 1980 proběhl ve Winnipegu (Kanada) 14. světový kongres RI - „Charta na Osmdesátá léta“
- V 16. odstavci Charty je definována rehabilitace:
„Rehabilitace je proces, při kterém kombinovaná a koordinovaná uplatnění lékařských, sociálních, výchovných a pracovních opatření má disabilním osobám umožnit pozvednout se na nejvyšší možnou funkční úroveň a plně se zařadit do společnosti.“

POČÁTKY REHABILITACE NA ÚZEMÍ ČR

- Rakousko – Uhersko: pomoc zraněným vojákům organizovaná v ústavu na Vyšehradě v Praze (**prof. MUDr. Rudolf Jedlička**)
- Založen 1913 na základě iniciativ pražského *Spolku pro výchovu mrzáků*
- 1916 publikován program nazvaný „Péče o mrzáky, zvláště vojíny - válečné invalidy k práci výtěžné“
- Po 2. světové válce byly do Československa pozvány kvalifikované fyzioterapeutky z USA (vyučovaly fyzioterapii, označován jako „**rehabilitační pracovnice**“)
- Rehabilitace tehdy ztotožňována s pohybovou terapií

FYZIATRIE NA ÚZEMÍ ČR

- Vznikla v roce 1913 jako jedna z prvních vědeckých společností „**Česká společnost pro fyzikální medicínu v Praze**“, kterou založil dvorní rada **prof. MUDr. Strouhal**
- Jednatelem byl MUDr. E. Cmunt
- Na podzim r. 1913 se připojili lázeňští lékaři, kteří představovali velkou odbornou a kulturní veličinu, související s naší mezinárodní tradicí lázeňství
- 1951 byla všechna fyziatrická oddělení autoritativně přejmenována na rehabilitační
- 1951 bylo zrušeno Ministerstvo sociální péče (s odůvodněním, že v socialismu nebudou sociální problémy)

REHABILITACE NA ÚZEMÍ ČR

- Na základě doporučení Mezinárodní Organizace Práce (MOP; anglicky International Labour Organization, zkratka ILO - specializovaná organizace OSN) se ukázala nutnost věnovat kvalitnější péči občanům se zdravotním postižením a zlepšit pomoc při jejich pracovním uplatnění
- 1952 při Státním úřadu sociálního zabezpečení (SÚSZ) zřízen v roce 1952 odbor Rehabilitace
- 1962 inicioval **prof. MUDr. Karel Lewit, DrSc.** založení “**Rehabilitační společnosti v Československé Lékařské Společnosti J.E. Purkyně**“
- Hlavní program byl stanoven jako vědecké zkoumání problému vertebrogenních syndromů a léčebných účinků manuální medicíny

REHABILITACE NA ÚZEMÍ ČR

- Předsedou celé rehabilitační společnosti byl zvolen **Doc. MUDr. Karel Obrda, CSc.**
- Prof. MUDr Karel Lewit, DrSc. se stal předsedou komise pro manuální medicínu
- Rehabilitace jako lékařský obor od roku 1971 (FBLR – fyziatrie, balneologie a léčebná rehabilitace)
- Po roce 1972 se rozšířila spolupráce s ministerstev zdravotnictví a školství (zlepšování péče o děti a mládež se zdravotně postižením a o rozvoj speciálního školství)
- 31.července 1973 ve Věstníku MZ (č. 33) vyšla koncepce Fyziatrie, Balneologie a Léčebné rehabilitace (FBLR)
- Od roku 2004 jako základní lékařský obor (RFM – rehabilitace a fyzikální medicína)

„Díky nemoci známe hodnotu zdraví, díky zlu hodnotu dobra, díky hladu sytost, díky únavě odpočinek.“

- Hérakleitos -

Děkuji za pozornost a přeji pěkný den!

